

Ispričajt ću vam tajnu o okolišu



Europska komisija

Europska komisija

**Ispričat ću vam tajnu
o okolišu**

Luksemburg: Ured za službene publikacije Europskih zajednica

2003 — 20 str. — 16,2 x 22,9 cm

ISBN 92-894-3866-5

Objavljeno na svim službenim jezicima Europske unije:

danski, engleski, finski, francuski, grčki, nizozemski, njemački, portugalski,
španjolski i švedski, talijanski.

Europska komisija

Opća uprava za okoliš

Opća uprava za tisak i informiranje - Publikacije

B-1049 Brussel/Bruxelles

Tekst: Benoît Coppée

Ilustracije: Nicolas Viot

Tekst je dovršen u kolovozu 2002. godine

Više informacija o politici zaštite okoliša možete pronaći na internetskoj stranici Opće uprave za okoliš na poslužitelju
Europa: <http://europa.eu/comm/environment>

Luksemburg: Ured za službene publikacije Europskih zajednica, 2003.

© Europske zajednice, 2003.

Umnožavanje je dopušteno ukoliko je naveden izvor.

Prijevod i tisak: Delegacija Europske komisije u Republici Hrvatskoj, 2006.

Lisica Lila odmarala se izvan svojega brloga na odlagalištu smeća Merlina grada. Bilo je rano jutro i sunce je sjalo.

Odjednom začuje slab zvuk. Naćuli uši. Što bi to moglo biti? Ptica? Ne. Zatim ponovo začuje taj zvuk. Činilo se kao da dolazi iz ormara koji je netko bacio, prilično blizu nje.

Na vršcima prstiju Lila krene prema ormaru. Vrata ormara se lagano otvore i iziđe malo stopalo obućeno u cipelu. Potom iziđe noga. "Što se događa?", zapita se Lila.



Zatim iz ormara iziđe dječčić. Izgledao je izgubljeno i lisica se sažali nad njime. "Bok: ja sam Lila", reče. "Tko si ti?"

"Ja... ja sam Tom," reče dječak. "Ja... ja sam zaspao u ovom ormaru. A onda... Gdje sam to?"

"Nalaziš se na odlagalištu smeća u gradu Merlinu", reče Lila.

"Odlagalište smeća?", reče Tom začuđeno, ogledavajući se oko sebe. "O, ne! Mora da je moja mama jako zabrinuta! Kako ću pronaći put kući?"



Lila mu se nasmiješi svojim velikim smeđim očima. "Ja ću ti pomoći", reče blago.

Tada pogleda ormar. "To je lijep ormar", reče. "Zašto su ga tvoji roditelji bacili?"

"Moja mama je rekla da nije dovoljno moderan pa je tata kupio novi. A meni se sviđa stari. Od njega se može napraviti ugodno skrovište i ja sam se želio još jednom sklupčati u njemu. Vjerojatno sam zaspao. A sada su i mene bacili!"

"Odrasli su malo čudni, zar ne?", reče Lila. Podigne šapu i pokaže u smjeru grada Merlina. Zrakom iznad grada prostirao se sivi pokrivač od dima.

"Vidiš taj grozan dim? On dolazi iz tvornica gdje ljudi izrađuju stvari. Previše beskorisnih stvari koje se brzo bace. Zašto to rade? Htjela bih da prestanu."

Liline oči bile su pune suza. Tom sjedne do nje i ona se privije uz njega. Osjećao je kako joj srce kuca.

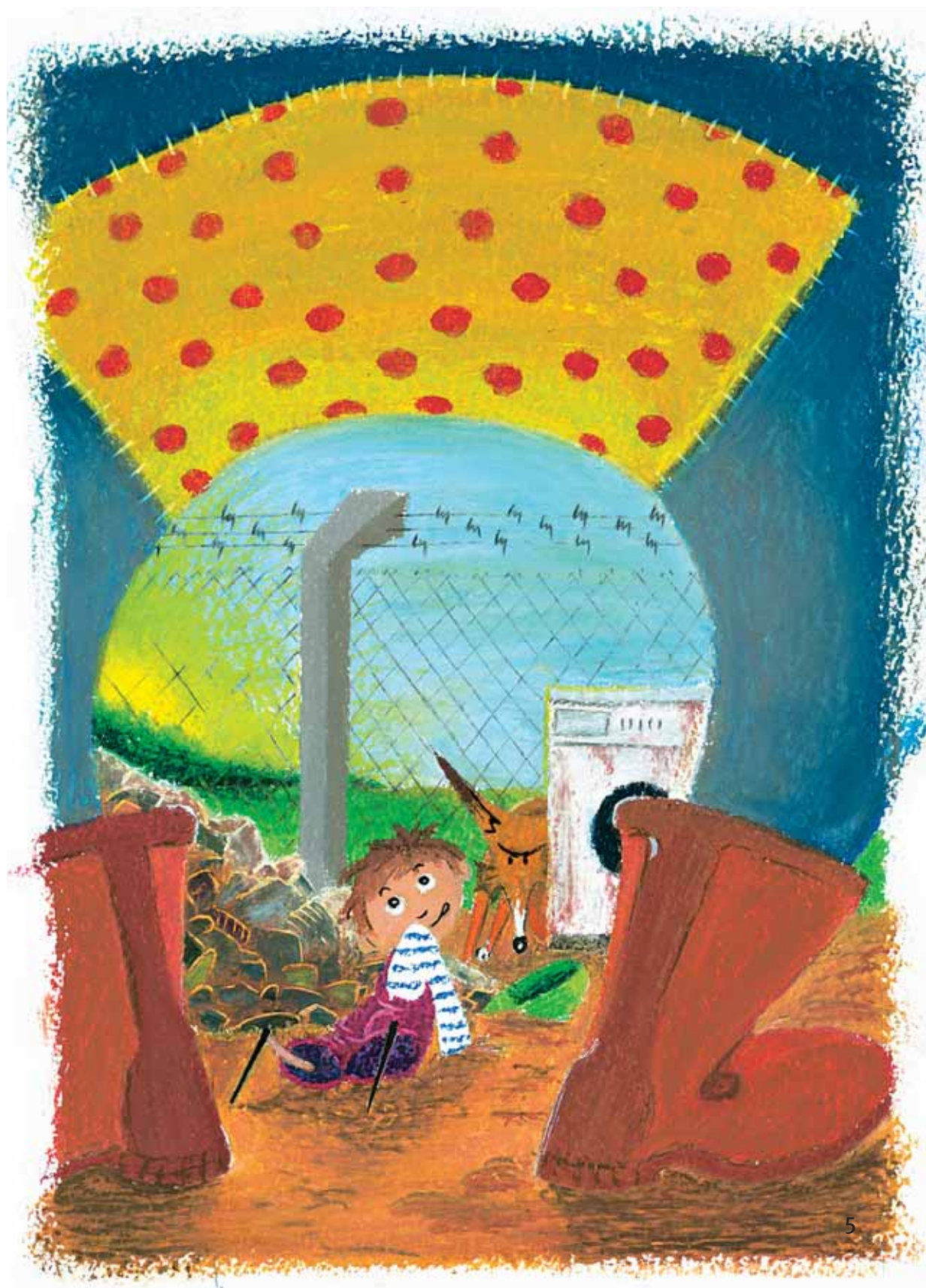
"Kako grad Merlin može disati sa svom tom prljavštinom u zraku?", upita Lila. "A pomiriši tek vodu u ovome potoku. Fuj! Vonja kao stotine pljesnivih riba. Što se dogodilo s lijepim mirisom divljega cvijeća? Bojim se toga što se događa, Tome."

Lisice su osjetljive životinje. I još k tome, uvijek su u pravu.

Lila ustane. "Dođi, hajdemo pronaći tvoju mamu."

Oko odlagališta smeća bila je visoka žičana ograda. Lila povede Toma do male rupe na ogradi. Baš su se htjeli provući kroz nju kada lisica osjeti opasnost. "Pazi!", povika. No, bilo je prekasno. Čovjek koji se brinuo za otpad stajao je tamo. Lila potrči kako bi se sklonila iza stare perilice rublja. Tom je pokušala pratiti, ali se spotakne.

Snažan par ruku uhvatio ga je i podigao. "Što radiš ovdje? Ti malo smetalo!", vikne čovjek. "Zar ne vidiš znak? On kaže: NE PRILAZI: STROGO PRIVATNO". Njegovo lice bilo je crveno i izgledao je jako ljutito.



"Ja... mene su bacili zajedno sa smećem", rekao je Tom. "Moram pronaći svoju mamu. Mora da brine za mene."

Čovjek spusti Toma. Potom sjedne na staru perilicu rublja i prijazno s tugom u očima pogleda dječaka. "Nemoj mi reći da su počeli bacati i djecu!?", rekao je.

"Ne, to je bila nezgoda", odgovori Tom. "Zaspao sam u ormaru. Ozbiljno! Onda me pronašla moja prijateljica lisica."

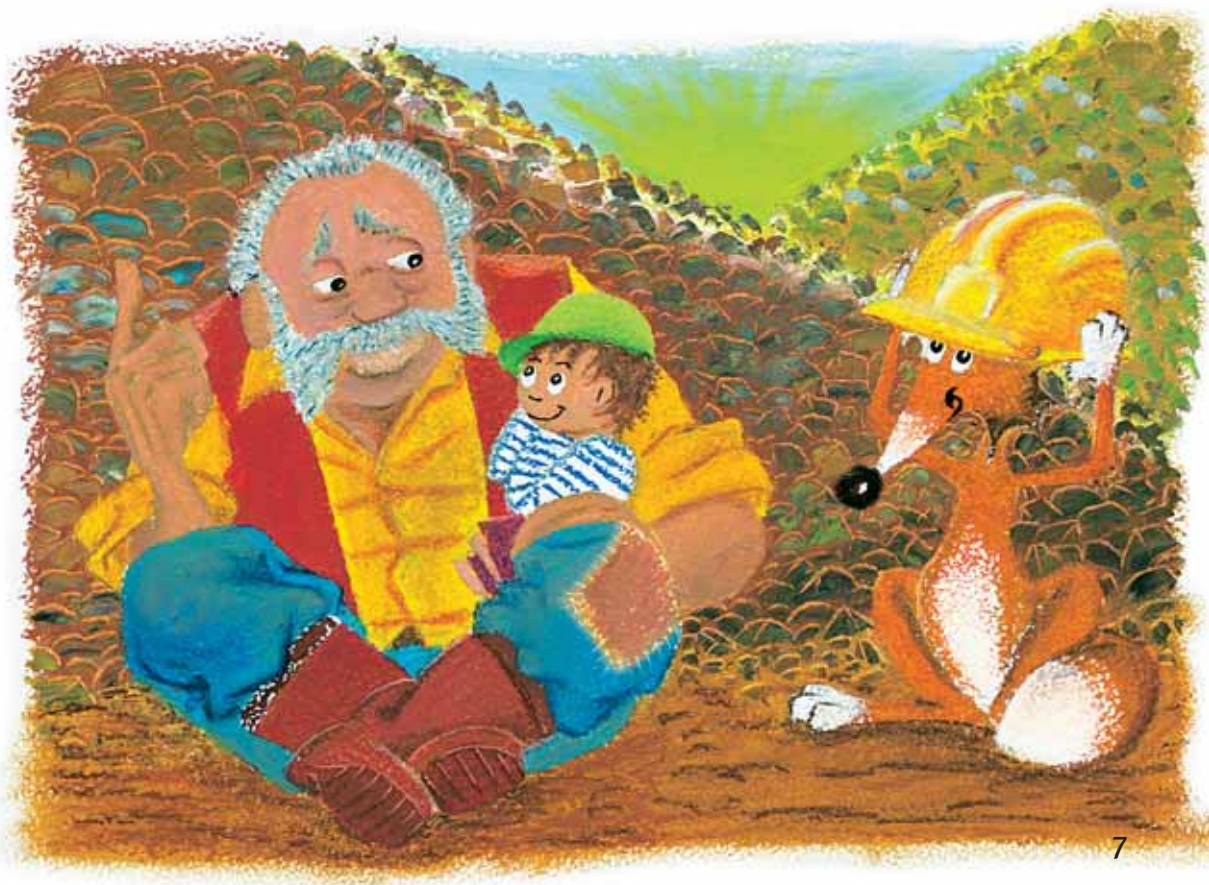
Lila iziđe iz svojega brloga. "Bok", reče. "Izgledate uznemireno. Što se dogodilo?"

Čovjek se na trenutak izgubi u mislima. Potom reče:
"Slušajte, moram vam reći nešto vrlo važno. Nešto što je važno za cijeli svijet. To je VELIKA tajna, ali baš zato što je tako važna želim da je kažete svima. Svima! Obećajte!?"

"O, da! Da!", odgovore Lila i Tom. Sjednu gledajući u čovjeka, pitajući se što im to ima za reći. Čovjek duboko udahne i počne...

"Ako ljudi ne budu pazili što bacaju, voda, zrak i tlo postat će tako onečišćeni da će nam biti nemoguće preživjeti."

"To ne može biti istina!", reče Tom.



"Ali da, to je istina", reče čovjek. "Ljudi bacaju svakakve stvari. Strojeve, bočice lijekova, limenke boja, bilo što. No smeće u sebi ima puno otrovnih stvari. Vrlo opasnih stvari. I ti otrovi dospijevaju u tlo na kojemu raste naša hrana, u zrak koji udišemo, u vodu koju pijemo. Mi postupno..."

Zaustavi se, nesposoban da izgovori tu strašnu riječ.

"Hoćeš reći da postupno ubijamo sami sebe?", zapita Tom..

Čovjek kimne glavom. "Ako ne poduzmемо nešto u vezi s time, upravo to bi nam se moglo dogoditi. SVI se moramo promijeniti, prije nego li postane prekasno."

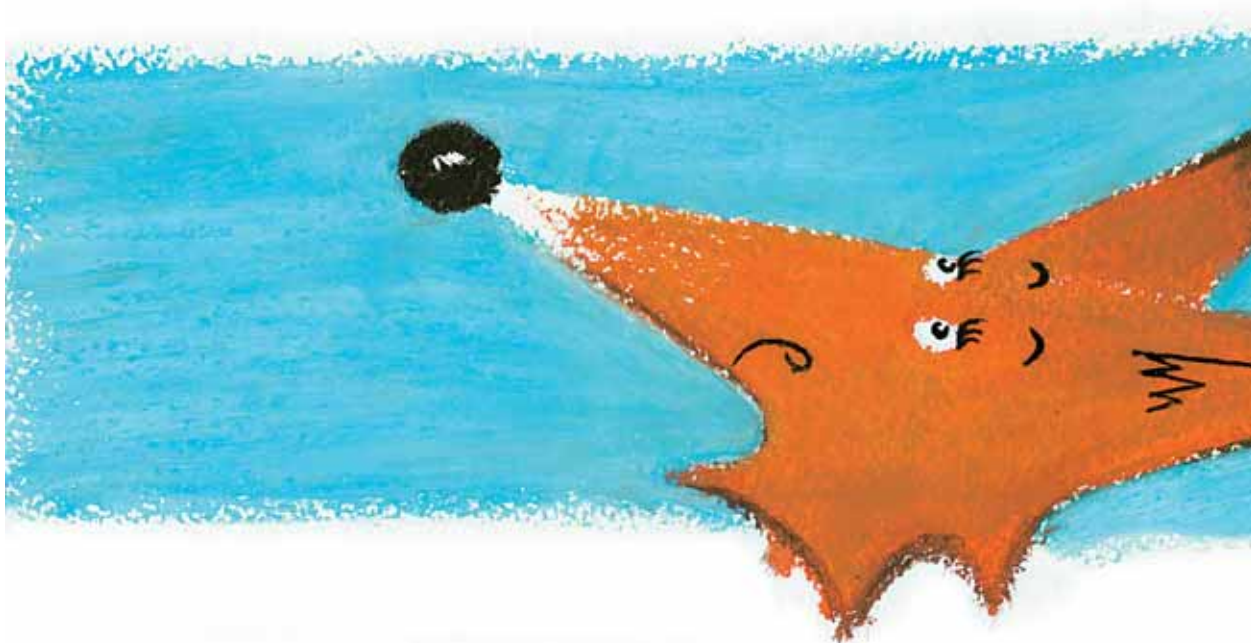


Minutu ili dvije nitko nije progovorio. Lila je jedva vjerovala svojim ušima. Tom je samo sjedio mršteći se. Tada čovjek nastavi:

"Ako želimo biti zdravi, moramo imati zdrav planet. Ako se Zemlja razboli, svi ćemo se razboljeti!"

"Da, shvaćam", reče Tom. "Ali... o, kad bi barem moja mama to znala!"





Čovjek pogleda prema nebu. Njegove su se ruke tresle. "Ima još jedna tajna koju vam želim kazati", reče. "Vrlo važna, skrivena tajna. Nešto strašno se događa na nebu visoko iznad nas. Ne možete to vidjeti. Ne možete to omirisati. Ne možete to dodirnuti. Ali to se događa i vrlo je zabrinjavajuće".

"Što je to?", zapitaju Tom i Lila.

"Gore na nebu, oko cijele Zemlje, postoji sloj plina. Taj plin se zove ozon. On je vrlo važan za nas. Propušta dobre sunčeve zrake i drži podalje većinu loših, štetnih sunčevih zraka – zbog kojih bismo se mogli strašno razboljeti. Ozonski omotač štiti nas od tih zraka. No, problem je u tome što ga oštećujemo. Koristimo previše bočica za sprejeve s tvarima koje uništavaju ozon. Tako sada ozonski omotač ima u sebi rupu!"



"Rupu?", pitao je Tom zabrinuto.

"Da. Ako ne prestanemo koristiti bočice za sprej, rupa će sve više i više rasti, a mi ćemo primiti puno štetnih sunčevih zraka".

Lila se namršti. Tom je duboko razmišljao, zureći u oblake. Odjednom reče: "Dobro! Idem kući mami".

"Čekaj, reče čovjek: "Imam još jednu tajnu koju vam želim reći".

"Ne! Ne! Dosta mi je!", povika Lila. Vaše tajne nas nasmrt plaše! Želimo slušati o lijepim stvarima. O cvijeću... i takvim zgodnim stvarima."

Čovjek ustane. "Šteta", reče "Mislio sam da ste dovoljno odrasli da čujete neke ozbiljne tajne. Bio sam u krivu. Oprostite. No dobro..."

Podigne kamen i baci ga u veliku mlaku vode. Voda zapljusne. Lila pogleda Toma i kaže, gotovo šapćući: "Možda je bolje da čujemo posljednju tajnu?"

"Da, dobro!", kaže Tom. "U redu, poslušat ću tajnu. Želim je čuti jer želim znati sve! Ali molim vas, požurite!"



Čovjek stavi ruku Tomu na rame i reče: "Morat ćete biti hrabri da čujete ovo".

"Ali ja jesam hrabar!", poviče Tom.

"I ja isto!", usklikne Lila.

"U redu", reče čovjek: "Evo treće tajne. Izgaranjem ulja, goriva i plina šaljemo previše nečistoće u zrak i ona je okružila cijelu zemlju. To je kao staklenik: ona sprečava toplinu da ode sa zemlje u svemir pa se naša planeta tako postupno zagrijava."

"Onda nam zimi neće biti tako hladno!", reče Lila, izgledajući zadovoljno.



"Možda ne", kaže čovjek: "Ali to će također uzrokovati strašne oluje. I zamislite velike količine leda i snijega na Sjevernome i Južnom polu. Ako se on rastopi i ode u more, more će narasti i cijele države mogle bi se potopiti. To je vrlo ozbiljno."

"Onda moramo otvoriti staklenik i pustiti toplinu van!", reče Tom. "Moramo prekinuti sagorijevanje svog tog ulja, plina i goriva!"

"U pravu si", reče čovjek.



"Ali to je nemoguće!", usklikne Lila. "Ne možete zatražiti od ljudi da prestanu voziti automobile! A njima trebaju sve te tvornice! O..."

"Ne!", odgovori Tom. "Ja se neću za to zauzeti! Mora postojati neki način! Moramo izmisliti nove načine upravljanja tvornicama! Kad odrastem, izumit ću te nove stvari. Izumit ću motor za automobil koji ne treba gorivo. I grijanje za kuće kojemu ne treba plin ili ulje. Sutra ću ići u školu biciklom! Ja ću..."

VRUUM!!! Tomov glas odjednom se uguši u buci automobila koji je najvećom brzinom ulijetao na odlagalište smeća zaustavljajući se u oblaku prašine.



Dvoje ljudi izleti van i dva para uspaničenih očiju proviri kroz oblak prašine. "Tome? Tome! Gdje si? To je mama, zlato. TOME!?"

"Tome? To smo mi! To je tata!"

"O, TATA! MAMA! OVDJE SAM!"

Tom požuri u zagrljaj svoje mame. Njegov tata jedva je mogao govoriti od radosti.

"Mama, tata, želim da upoznate moje prijatelje."

"Prijatelje?"



"Da, Lilu i čovjeka. Oni su se brinuli za mene. Eno ih, tamo su."

Tom se okrene, no Lile i čovjeka nije bilo nigdje.

"Ali bili su tu", reče Tom. "Lila i ja, mi..."

"Lila?"

"Da, lisica Lila. I čovjek koji se brine za odlagalište smeća. Gdje su otišli!?"

"Ovdje nema nikoga," kaže Tomov tata. "Opet tvoja mašta!"

"Ali..."

"Idemo kući", reče njegova mama.





Tom stavi ruke tati oko vrata i nešto mu šapne na uho. Njegov tata se nasmiješi. "U redu", reče.

Nekoliko minuta kasnije vozili su se cestom prema gradu Merlinu, a na krovu automobila bio je – omiljeni Tomov ormar!

Na vrhu odlagališta smeća stajala je Lila i tužno ih gledala kako odlaze. Osjećala se kao da je upravo izgubila prijatelja.

"Razvedri se, Lila", reče čovjek. "Tom nas je morao napustiti. On sada ima važan zadatak."

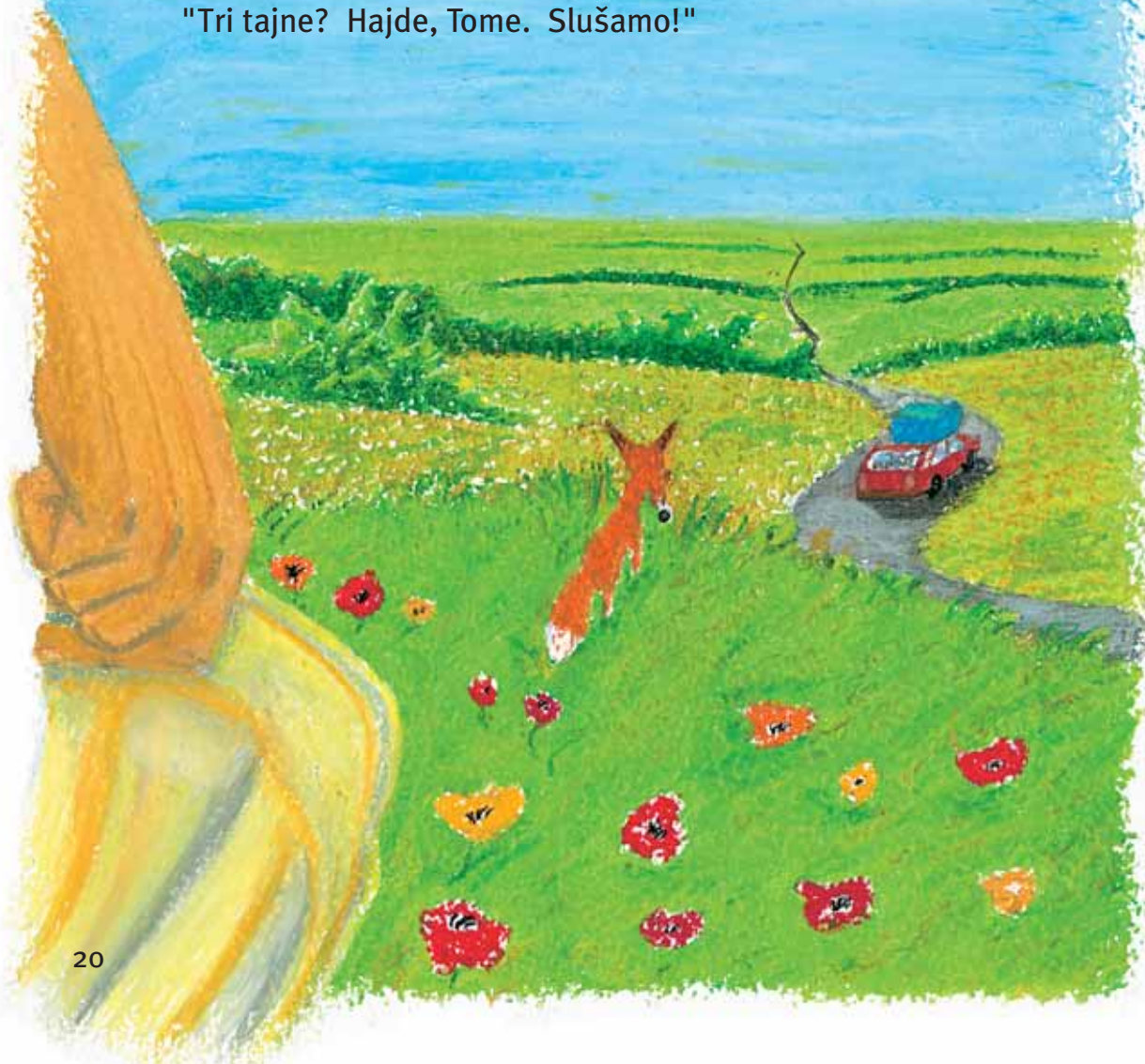


"Da, vrlo važan zadatak", složila se Lila.

Kako je odlagalište smeća nestajalo s vidokruga,
Tom je gledao kroz prozor automobila i zurio
gore prema nebu.

"Tata, mama... Želite li znati tri tajne?", upita.

"Tri tajne? Hajde, Tome. Slušamo!"



OSTALE INFORMACIJE O EUROPSKOJ UNIJI

Informacije na svim službenim jezicima Europske unije dostupne su na Internetu. Može im se pristupiti putem poslužitelja Europa (<http://europa.eu>).



EUROPE DIRECT je služba koji odgovara na vaša pitanja o Europskoj uniji. Službu možete kontaktirati putem besplatnog telefona **00 800 6 7 8 9 10 11**, preko telefona koji se naplaćuje ako zovete izvan EU-a (**32-2)29-99696** ili elektroničkom poštom preko ec.europa.eu/eurodirect.

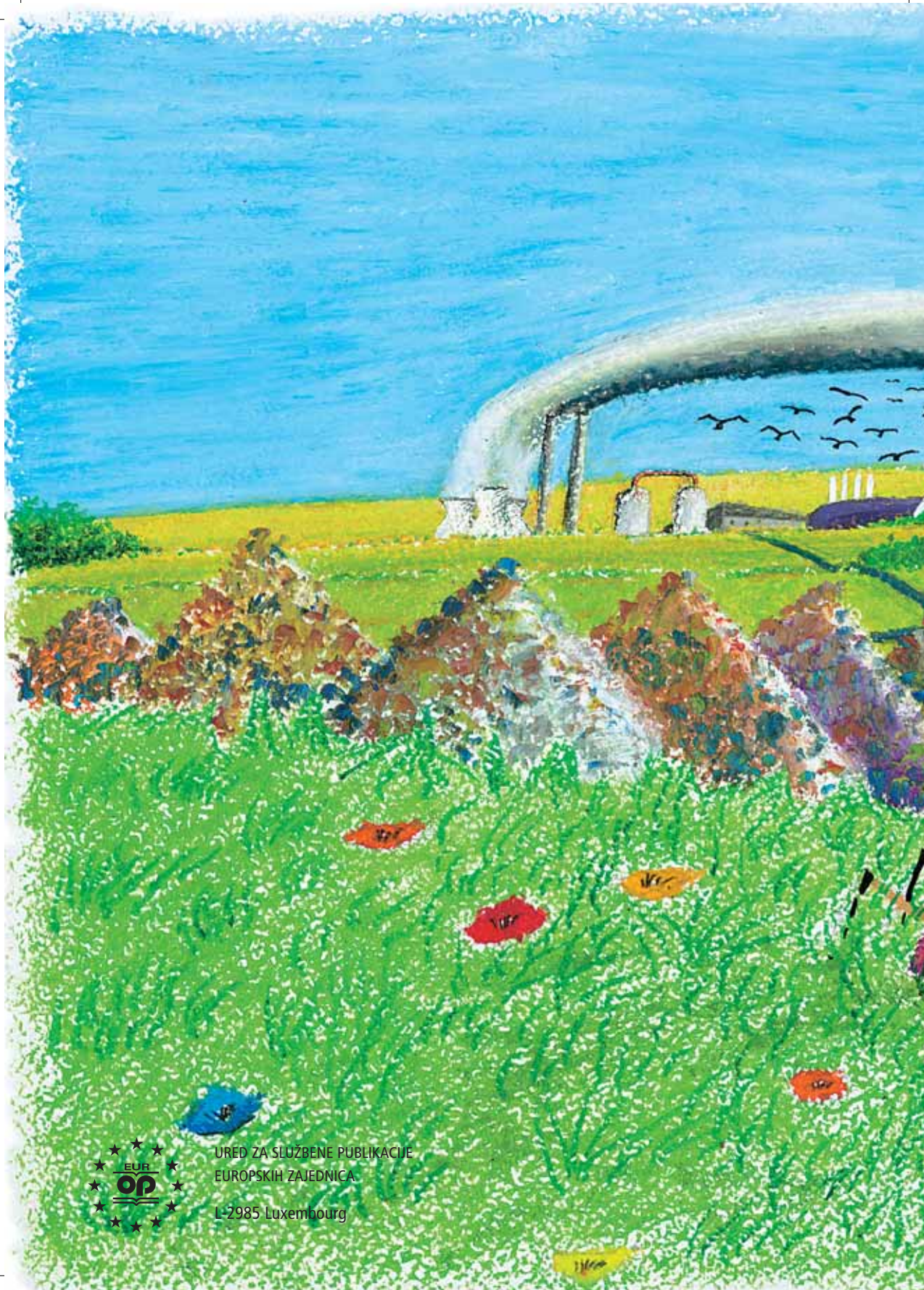
Informacije i publikacije o Europskoj uniji na hrvatskom jeziku mogu se dobiti na sljedećoj adresi:

Delegacija europske komisije u Republici Hrvatskoj Informacijski centar Europske unije

Trg žrtava fašizma 6
10 000 Zagreb

Tel. 00 385 1 4896 500
Fax. 00 385 1 4896 555

Internet: www.delhrv.ec.europa.eu
E-mail: delegation-croatia@ec.europa.eu



URED ZA SLUŽBENE PUBLIKACIJE
EUROPSKIH ZAJEDNICA
L-2985 Luxembourg